

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 153 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 153 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lcl, rendszeres tagdíja évi 200 lcl, kisgazdák, gazdatárszék és gazd. alk. részére 150 lcl. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lcl pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Elfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lcl Negyed évre 100 lcl
Fél évre 180 lcl Egyes szám 7 lcl

Cséplőgéptulajdonosok!

Ha eredeti

Wolfner-féle gépsziját,

megbízható

gépolaajat, dobsint,
tömitő-anyagokat,
csapágyfémeket,
jó szerszámokat

őhajtanak vásárolni, forduljanak az
E. G. E. géposztályához

a

HANN és TÁRSA

Műsz. és Keresk. r.-t. céghez

Cluj—Kolozsvár, Str. Reg. Maria II.

Telefon: 2—36.

Sürgönyc.: Hanncomp.
3934

Fajta	tejmennyiség l.	100 kg. élősulyra tej kg.
Jersey — — —	2300	622
Mölltali — — —	3000	860
Guernsey — — —	3000	630
Algau — — —	3400	801
Angler — — —	3000	800
Oberintali — — —	2000	625
Ayreshire — — —	2800	622
Hollandi — — —	4000	701
Montavoni — — —	2500	550
Schwyci — — —	3300	550
Simmentali — — —	3300	492
Märztali — — —	2000	444
Kuhlandi — — —	2000	445
Pinzgau — — —	2200	489
Mariahofi — — —	2200	440
Berni — — —	2600	435
Schorhorn — — —	2200	365
Podolai — — —	800	200

csak elnézésből került az ismert nevű többi fajták sora végén a *podolai*, 800 liter tejmenyiséggel. Akkor ugyanis, amikor a *borzderes marhát* már schwyci, algau, oberintali fajtákra különböztették és szerepeltették, a „*podolai fajta*” megjelölést a régi emlékek közé helyezték a szakírók. Hiszen már 1790-ben cikksorozat látott napvilágot „*Vom siebenbürgischen Schlag der ungarischen Grauviehtracé a Krafft által szerkesztett „Oesterreichisches Landwirthschaftliches Wochenblatt“ 20. és 29. számában. Sok érdekes tejelési adat demonstrálja ezekben a cikkekben, hogy az erdélyi szürkek között sok megbecsülendő tejelőtehetséggel bíró tehén található.*

Néhány írónk „*parlagi fajta*” névvel jellelte régebben a podolai marhát. Azonban már 1771-ben azt írja dr. O. Meltze az „*Archiv des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde*” az évi kötetében, hogy a százföldön „a közönséges erdélyi szarvasmarha, a klimatikus viszonyok és egyéb környütlállások által létrehozott változata a podolai magyar marhának van elterjedve...”

Sok elismert szakíró idézhetnék, demonstrálанд, hogy a „*podolai fajta*” megjelölést szakember ma már kerüli, nem használja. Az a marha, mely Ausztria keleti határától a kínai falig, a legváltozatosabb, nagyon különböző klímájú, területi alakulása, a legintenzívusabbtól a legextenzívusabb gazdálkodást folytató

országokat felölelő óriási területen található; sok, egymástól élesen különböző fajtára osztott szét. Ezeknek a fajtáknak ma már csak az egyszínűség — a fekete szürkétől az ezüst szürkéig változó szürkesség — és a koponyának prigeniusszerű alakulása a közös jellemzők. Valamikor régen az orosz birodalom nyugati részén, Bessarabia szomszédságában, *Podolia* kormányzóság volt ennek a marhának messze földön híres tenyésztési területe. *Innen kapta nevét* — mondhatni Európaszerte — a szóban levő hatalmas szarvasmarha csoport. Valamint annak idején a debreceni kereskedők *Wien-ig, innen Nürnberg-ig* is elhajtották az alföldi szürke galyas ökröket* és a csiki, gyergyói örmények a moldvaikat és székely busákat: azon módon a podolai kereskedők is elhajtották nagyszarvu ökreiket Németországba és azon túlra is. A velencei kereskedők is bizonyára vásárolták és kivitték a fekete tenger útján a podolai puszták ökreit, az általuk galyáikkal szállított mindenféle hadak részére. A podolai fajta elnevezés tehát messze földön elterjedt és általánosított.

A magyar szakirodalomban, ennek rendén a németben is — és értesüléseim szerint a többi kulturállamok szakirodalmában is — a „*podolai fajta*” megjelölés újabb időben egészen eliminálódott. Irnak, beszélnek podolai marháról (Steppenvieh, románul: rasa de stepă) parlagi marháról a primigenius szürke marha hatalmas fajta-csoport megjelölésére: a *podolai fajta* elnevezés azonban — azt hittük — már a lomfárba került sok más helytelen elnevezéssel együtt.

Csalódtunk. A román szakírók egy része következetesen *rasa podolică*-nak nevezi az erdélyi szürke fajtát. Ezt bizonyítják az *Erdélyben* 1924-ben tartott állatkiállításokat ismertető hivatalos jelentések (I. Buletinul Direcției generale zootehnice și sanitare vetinare V. 9—12.) és monográfiák. A *magyarországi szürke marhát a franciák is már „race grise hongroise”-nek* nevezik. Az erdélyi szürke marha a német szakirodalomban már 36 évvel ezelőtt mint az „*ungarischer Grauviehtracé Siebenbürgischer Schlag*”-ja szerepelt. A háborút megelőző időben már, az erdélyi szürke marha annyira elkülönült az alfölditől, hogy elismert szaktenyésztők — Sperker, Szász, Hredai — szükségesnek tartották külön standardját megállapítani (amit már 1890-ben megpróbáltam). Érihető és logikus lenne román szakíróink

* Balásházi János írja „*A háztartás és mezőgazdaság tudománya*” Debrecen, 1735. c. könyvében, hogy a szarvakat „galy”-nak nevezik az Alföldön is.

A „Rasa podolică” ...

Írta: Dr. Szentkirályi Ákos.

Az „Erdélyi Gazda” 1926. évi 20., 21. és 22. számaiban értékes cikksorozat jelent meg „*A tejképződést befolyásoló tényezők*” cím alatt. Ennek rendén az ideiktatott táblázatos kimutatás közöltetett a hozzátartozó magyarázattal:

„Az egyes fajták tejhozamáról megbízható adatokat ezidőszereint lehetetlen nyerni tekintve a tartási mód és egyéb gazdasági körülmények különbözőségét. Tájékozással szolgáljon azonban *Krafft*-nak az alábbi táblázata a különböző fajták tejmenyiségéről.”

Akik csak nagyjában is tájékozottak voltak a Balkánon innen és a régi Magyarország legelőin élő szarvasmarha fajták dolgában, sok idő óta, félszázastendőtől nem írtak — beszéltek *podolai fajtáról*. *Krafft* kimutatásába

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999. szám. [3883]

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított áron részletfizetésre szerzheti be gépszükségletét.

eljárása, ha a *primigenius szürke marháknak az országban tenyésztett többi változatát* — fajtáját is mind „*rasa podolică*”-nak neveznék. Ugyisint ha az *erdélyi típusú szürke marhát nemcsak Erdélyben*, hanem a többi tartományokban is „*rasa podolică*”-nak hívnák megkülönböztetésül a többi elmaradt, még nem kimivelt típustól, például a moldvaiától, a „românești”-től.

A Bessarábiában *Chişinauban* tartott, nagyarányú állatkiállításán a „*rasa de stepă*” jurija által bíralt állatok mind *moldovatac* (moldovenesc) voltak. Tehát Podolia térszomszédságában, vele még csak pár évvel ezelőtt egy birodalomhoz tartozó besszarábiai *Chişinauban nem volt „rasa podolică”* kiállítás. Ha pedig „*moldovenesc*” elnevezéssel szerepeltek, kiváló tejelőtehén egy sem volt közöttük. A tejelési verseny díjazottjai között ugyanis moldvai tehén nem fordult elő. Idegen fajták közül simmentali, pinzgau, hollandi keresztezések (corci) nyertek díjakat; a hazaiak közül sok „*roşie basarabeana*” (bessarábiai piros) tehén versenyzett. Ilyen kapta a második aranyérmel (3000 L) és 1 tejbödönt 24 óra alatt kétszeri fejjel 8 kg. 710 gr. tejet adva, 5.4 százalékos zsírtartalmat.

A többi tartományok kiállításain, a Tulceaiban, Ialomişában, Tecuciban, Turn Severinben tartott kiállításokon a „*rasa podolică*” egyáltalán nem szerepelt. Mindenütt a „*rasa moldovenesc*” és a „românești”-ek képviselték a szürke marhát. Annak a moldvai típusú bikának a fényképe alá, melyik a tulceai kiállításán a „*tauri şii vacii româneşti*” csoportban ezüst érmet kapott: „*Taurasa de stepă*” van aláírva. A Ialomişában sok állattal szerepelt „*rasa ialomişana*” is szürke marha lesz (?).

Sok hüho semmiségért... mondják, gondolják bizonyára néhányan azok közül, kiknek türelmük volt ezt a cikket idáig elolvasni.

Nincs igazuk.

Szakértők által osztatlanul elismert azt a kiváló eredményt, amit az erdélyi szürke szarvasmarha formájának, természetének, fejlődésének,

A megerősítő gazdasági munkáknál

nélkülözhetetlen

a 60 év óta bevált és mindenütt használt

KWIZDA-féle Fluid

lovak lábainak ápolására, ha azokat betegségektől meg akarjuk óvni.

Növeli a lovak teljesítő-képességét és hitartását.

KWIZDA-féle marhapor

KWIZDA-féle sertéspor

Eredeti csak a KWIZDA felirással.

Máskülönbben értéktelen hamisítvány.

3910

tejelőtehetőségének kimivelése dolgában az erdélyi tenyésztők elérték: a lepodolizással *ellsmerni nem akarni*, mondhatni lekicsinyelni — nem helyes, de nem is politikai. Éppen annyi, mintha hivatalos faktorok úgy tüntetnék fel, urbi et orbi mezőgazdaságunkat, hogy mindenki csodálkozva kérdezné: hát Erdélyben még most is faekével szántanak?

Erdély marhatenyésztésének ilyen beállítása ellen joggal protestálhatnak nemcsak az agrárreform által megnyomorított — sajnos csak romjaikban megmaradt — néhány évvel ezelőtt még hírneves nagy tenyésztések, hanem a Mezőségnek, Maros, Szamos, Olt völgyének, a Nyárádmentének, szürke marhát tenyésztett mindenik földművelő gazdája is protestálhat.

Ha elfogadtatott és hivatalosan használtatik a „*rasa moldovenesc*”, miért ne lehetne „*rasa transilvanesc*”-et írni, mondani (Erdély hivatalos elnevezése „*Transilvania*”, I. Buletinul direcţiei generale Zootehnice stb. V. No. 9—12. 277 oldal.) Vagy talán helyesebben: „*rasa sura Transilvanesc (Erdélyi szürke fajta)*. Mi értelme lehet a sok küzködő igyekezettel kimivelt erdélyi szürke marhatenyésztést, az érdeklődő nyugati szakköröknek, a podolai jelzővel — ugyiszóva — balkáni színben feltüntetni!?

* * *

Külön cikk rendén fogom sok, egészen megbízható tejelési adattal demonstrálni, hogy az erdélyi szürke marhát minden aggodalom nélkül kiüntethetjük az „*az erdélyi szürke fajta*” megjelöléssel.

A porüszög elleni védekezésről.

Írta: Dr. Konopi Kálmán.

A porüszögről, gabonánk nem nagyon félelmes, de némelykor mégis számottevő károkat okozó ellenségéről azt tanultuk, hogy ellene csak egy igen körülményes módszerrel: a melegvizkezeléssel védekezhetünk. Ezzel sem tökéletesen, mert az üszög spórái nem csak a vetőmagban élnek, hanem a talajban is évekig lappanganak anélkül, hogy életképességüket elveszítenék.

Buzanemesítő tenyészteremben néhány olyan megfigyelést teitem, amelyek alapján azt remélem, hogy a védekezés ezennel egyszerűbben és biztosabban lesz végrehajtható.

Tavalyi elítelparcelláim között két idegen gazdaságból származó buzafajtát próbáltam ki abból a szempontból, hogy az elkülönített fajtaelemek között megbízható járóbuzatörzseket találnak, amelyek ősszel és tavasszal egyaránt vethetők.

A kikalászolás idején az egyik gazdaságból származó buza igen nagy mértékben porüszkös volt, a másik helyről való parcellákban pedig csak egészen elvéve találtam fekete kálászt. A legtöbb parcella teljesen üszögmentes volt, éppen úgy, mint saját régi tenyésztőzseim új elítelparcellái. A másik fajta (erősen fertőzött) buza parcellái között is voltak, bár kis számban, teljesen tiszta parcellák.

Nyilvánvaló ebből, hogy a tenyészterti talajában nem voltak, vagy csak igen kis mértékben fordultak elő éleiképes üszögspórák s a fertőzés nagyrésztben a vetőmag útján történt.

Az elmúlt őszön kísérletet állítottam be annak a megállapítására, hogy vajon a csávázószerek a buzaszemek felületéhez tapadt porüszögspórákat megsemmisítik-e, vagy sem? Az eredmény elég meglepő volt. A parcellákon, amelyekre porüszöggel a vetés előtti napon erősen összedörzsölt, megnedvesített magot vetettem, egyetlen egy üszkös kalász sem volt található és pedig sem a „*Porzol*” csávázószerrel, sem a rézgáliccal kezelt, sem a csávázatlanul hagyott maggal bevetett parcellán. Ez az eredmény azt mutatja, hogy a már kifejlődött mag nagy fokban immunis és a fertőzésnek legkritikusabb időpontja: a kikalászolás és elvirágzás közötti időszak, amikor az

egészséges kalászokkal egy időben kibuvó üszkös kalászok pora a harmatos kalászokra tapad, a fejlődő szemekhez érközik s azoknak belsejébe hatolva, ott éli át első fejlődési szakát. A buzamag csiraképességét nem teszi tönkre, s további fejlődése megszakad mindaddig, amíg a szárbainduló növény kalásza növekedni nem kezd, amikor az üszög spórái elfoglalják a magvak helyét. Ezért nem használ semmiféle csávázószer, mert hiszen az nem tud az elsődlegesen fertőzött mag belsejébe hatolni, hogy az ott lappangó üszögcsirát elpusztítsa. Es ezért hatásos a melegvizkezelés, mert a hő a mag belsejébe is elhat és megöli a fejlődése első szakában levő élősdit. Csak hogy ez az eljárás igen nagy pontosságot igényel, mert ha a vízfürdő a kelleténél csak valamivel hidegebb, akkor hatástalan, ha pedig melegebb, akkor a vetőmag csiraképességét teszi tönkre.

A fenti megfigyelések szerint azonban egy könnyebben keresztülvihető eljárás kínálkozik. Mint az orvosi tudományban, úgy itt is a régi antiszeptikus eljárásokat az aszeptikus eljárás kell hogy felváltsa, illetőleg kiegészítse. A már megtörtént fertőzés legyőzése helyett: a fertőzés kizárása. Ez a kínálkozó új eljárás lényege.

Az eljárás abban áll, hogy a vetőmagot mindig újra termeljük ki gondosan kiválogatott ép gabonátövekről, amelyeknek két, vagy három év alatt betakarított szaporulata üszögmentes lesz. Természetesen ezeket a vetőmagtermelésre hivatott parcellákat a kikalászolás idején gondosan át kell nézni és a talajfertőzés következtében mégis előforduló néhány üszkös kalászt ártalmatlanná kell tenni, még mielőtt a szomszédos ép kalászokat megfertőzhetnék. Mert bár a talajfertőzés veszedelme a magfertőzésnél sokkal kisebb: mégis több év alatt, a spórák elterjedésére kedvező időjárás mellett, a fertőzöttség mérve egyre fokozódik.

Kevés fáradságtöbblettel még gyorsabban érhetünk el eredményt, ha a melegvizkezelést is igénybe vesszük, nem az egész vetőmagunkat kezelvén eképen, ami, mondom, igen nehezen volna keresztülvihető, hanem annak, mondjuk, $\frac{1}{10}$ ed részét, aminek egy évi szaporulata már egész vetőmagszükségletünket fedezni fogja.

Ha ezt a megelőző módszert minden vetőmagunkra több éven át következetesen alkalmazzuk, ezzel előbb-utóbb minden bizonyos talajunkat is meg fogjuk tisztítani az üszögspóráktól.

A sertések termelőképességének ellenőrzése.

Ebben a kérdésben, amely már huzamosabb idő óta élénken foglalkoztatja a német sertésenyésztés elméleti és gyakorlati szakembereit, a hannoveri mezőgazdasági kamara részéről elhatározó lépés történt. A kamara által egybehívott értekezlet dr. Schmidt göttingai professzor javaslatára elhatározta, hogy a sertések termelőképességének ellenőrzését a következőképpen fogatosítja:

Minden sertésenyésztő, akár valamely törzskönyvelő egyesület tagja, akár nem, ha sulyt helyez arra, hogy sertéseinek termelőképességét a kamara hitelesen megállapítsa, ezt a szándékát a kamarának bejelenti. Az ellést követő napon az alom sulya és a malacok száma megállapítandó 21 napos korukban az almot képező malacokat a kamara egy bizalmi embere mázsálja meg újból. Ennek az anyakoca malacfelnevelő képességének megállapítására vonatkozólag van jelentősége. Három hélig ugyanis a malacok még kizárólag anyatejen élve, a sulygyarapodás útján ennek javára írható. A malacok tizenegyhetes korában az alomból egy herélt kanmalac és egy koca-malac a friedlandi kísérleti gazdaságnak kül-

rendő be. Legalább egy hétig a malacokat hozzászoktatják az árpából, hallisztból és száritott sörélesztőből álló hizlaló takarmányhoz s a tizenharmadik hét első napján gyorshizlálásba fogják be őket. A hizlalás eredményét 110 és 125 kg. élősúly elérésekor állapítják meg. A Friedlandba küldött malacok árát a kamara a mindenkor hannoveri piaci árban fizeti meg a tenyésztőnek. Hogy mindenféle befolyásolás eleve kizárassék, a könyvelés és nyilvántartás Hannoverben a kamara által történik. A 21 napos korban történt mázsálás után a tenyésztő a kamara által rendelkezésére bocsátott úrlapon bejelenti a kamarának, hogy mikor küldi be a malacokat a friedlandi tan-gazdaságnak próbahizlálásra. Ebben az előzetes bejelentésben be kell jelenteni a malacok származását (a koca házi, vagy egyesületi törzskönyvi számát), a malacok születésének idejét, az ellett malacok számát és súlyát az ellést követő és a 21-ik napon. A kamara erre ellenőrzési számot ad az illető alomnak, amit a tenyésztővel közöl. Friedlandban ezen szám alatt lesznek a malacok hizlálásba állítva úgy, hogy ott a tulajdonos ismeretlen. A malacok beküldéséről szintén úrlapon jelentés küldendő a kamarának.

A sertések termelőképességének ilyen ellenőrzésétől mi még nagyon távol vagyunk annyira, hogy még csak törzskönyvelésről sem merünk beszélni, mert örülünk egyelőre, ha tenyészeitünket fenn tudjuk tartani egyáltalán a mai állatárak mellett.

Törvények, rendeletek.

A községi és az osztatlan magánlegelők kezelésére és kihasználására vonatkozó miniszteri rendelet kiegészítése.

Lapunk folyó évi 15. és 16. számában közöltük a községi legelők fentartására és kihasználására vonatkozó miniszteri utasításokat, a Monitorul Oficial folyó évi 128. száma ennek kiegészítése képen közli az osztatlan magánlegelők használatára vonatkozó utasításokat is, amelyeket a fent jelzett közlemények kiegészítése képen az alábbiakban közöljük:

Az osztatlan magánlegelők kihasználása legeltetési társulatok alakítása útján kell történni, amennyiben pedig ezek eddig meg nem alakítottak volna, úgy jelen szabályzatnak a hivatalos lapban való megjelenésétől számított egy éven belül a legeltetési társulat megalakítandó, amennyiben ezen határidőn belül a megalakulás nem történne meg, úgy a kezelés és a felügyelet az 1913. évi 10-ik t.c. 56 ik szakasza alapján a községi előjáróság hatáskörébe megy át; amennyiben egy községben községi legelők és osztatlan magán legelők (urbéri, közbirtokossági) is vannak, a község mint tag beléphet a községi legelők kiterjedésének megfelelő arányú jogokkal a társulatba. Ebben az esetben a közgyűléseken a községi bíró, vagy ennek távollétében a kisbíró elnököl, a társulat igazgató-választmányára pedig úgy alakítandó, hogy a tagok a terület arányában neveztesse ki részben a község, részben pedig a magánlegelők tulajdonosai által. A legelők kihasználásának a társulat szabályzatai szerint kell történnie.

A meglevő legeltetési társulatok kötelesek jelen szabályzatnak hivatalos lapban való megjelenésétől számított 3 hónapon belül elnökük útján a földművelésügyi miniszterium legelőügyi igazgatóságának betérjeszteni az alakulási jegyzőkönyv másolatát, a tagok névsorát, a jóváhagyott szabályzatokat, a terület leírását a rajta-levő felszerelésekkel együtt, a legutolsó év mérlegét és a pénzügyi helyzetéről szóló kimutatást.

A földművelésügyi miniszter elrendelheti

a meglevő szabályzatnak szükséges megváltoztatásait.

A legeltetési társulat szervezete nagyvonásokban a következő: Az elnök képviseli a társulatot a hatóságok és magánszemélyekkel szemben, ő a törvények végrehajtásának ellenőrző szerve, összehívja a rendes és rendkívüli közgyűléseket, felügyeli a többi tagok és a társulat hivatalnokainak munkáit. A választmány az elnökből és legalább még 3 tagból áll és pedig: az intéző, a pénztárnok és jegyző. Az intéző kötelessége a legelők fentartásának és kihasználásának vezetése, a pénztárnok a pénz kezelésével és a megfelelő könyvek vezetésével foglalkozik, a jegyző a levelezést végzi, szerkeszti a jegyzőkönyveket és kezeli az irattárt.

A társulatok legelőinek kihasználási joga a társulatok tagjait illeti meg, ők jogosítva vannak saját állataikat a legelőre felhajtani, amennyiben valamelyik tagnak nem volna elegendő állata, úgy a főlősleges jogot a társulat ruhazza át azokra a tagokra, akiknek több állatuk van, mint a mennyire jogosítva volnának. A társulatok tagjai március 31 ig bejelentik azon állatok számát, amelyeket föl akarnak hajtani a legelőre, az esetleg fennmaradó területeket, illetve jogokat a társulat az illető község előjáróságával közli, amely annak értékesítésére nézve intézkedik.

A legelő kihasználására nézve minden társulat köteles legeltetési szabályzatot összeállítani, amelyben megállapítatnak a legelők kihasználásának módjai és mértéke, a felhajtható állatok száma a kihasználás szakaszainak kiterjedése stb. A szabályzatokat a közgyűlés hagyja jóvá és a tagoknak ki lesz hirdetve, akik 15 napon belül felelősek eilene. A társulat elnöke a 15 napos terminus letele után 5 napon belül köteles a legeltetési szabályzatot az összes fejszólásokkal a vármegyei választmánynak előterjeszteni, amely megjegyzéseivel együtt azt a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel jóváhagyás céljából.

A szabályzaton kívül minden évben kihasználási terv készítenő, amely az illető évre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, ez a szabályzat a választmány által készítenő és jóváhagyás céljából minden év február 1-ig a gazdasági felügyelőségnek felterjesztendő, aki a szükséges módosításokat megejti. A felügyelő intézkedései ellen a földművelésügyi miniszteriumhoz lehet felelőszólni. A legeltetési társulat a földművelésügyi és uradalmi miniszterium, valamint a megyei választmány felügyelete alatt működik, ez a felügyelet és ellenőrzés a megyei adminisztratív szervek és a gazdasági felügyelőség útján történik; ezek kötelesek évenként legalább kétszer ellenőrizni a társulat működését, könyvvezetését s, s, s. Ha a társulat működése nehézségeket ütköztet, vagy pedig kifogás alá esik, a földművelésügyi miniszter egy biztost nevezhet ki, aki a társulat ügyeit vezesse.

Irodalmi Szemle.

A házi kert. Ritter Gusztáv „A házi kert” című füzeté új átdolgozásban jelent meg az E. G. E. könyvkiadó vállalatánál. A kisebb területen való kertészkedés általában igen széles elterjedtségnek örvend s az emberek részint annak hasznossága miatt, részint, hogy a házi kert a legtermészetesebb üdülő helyül szolgál, mindig több és több gondot fordítanak ápolására. A kertészkedés, lévén egy egészen speciális termelési ágazat, okszerűen úgy kellően szakismereteket igényel. Ez irányú igények kielégítését célozza e füzet új, bővített kiadásában. A füzet első része az általános tudnivalókat tárgyalja. A második rész a zöldségfélék termeléséről szól egyenként tárgyalva a félésegeket. A harmadik része pedig a virágtenyésztésről foglalja össze röviden a tudnivalókat,

végül ráér a kertekben hasznos és káros állatok és káros gombák rövid ismertetésére, egyszersmint megjelölve a védekezés módját is.

A füzet értékes voltára és kelendőségére jellemzőül csak annyit, hogy ez alkalommal már nyolcadik kiadása vált szükségessé. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalánál Kolozsvárt, Str. A. Muresan 10. Ára 30 leu. V. J.

A cséplési idényre

ajánlunk az előírásnak megfelelően, szakszerűen összeállított

mentőszekrényeket

nagy mentőszekrény

65×40×25 cm. drb.-ja 1,500

közép mentőszekrény

57×27×26 cm. drb. ja 850

kis mentőszekrény

34×17×16 cm. drb. ja 420

az összes alkatrészek a mentőszekrények kiegészítésére kaphatók.

Krayer drogueria

Címíșoara, Piața Sft. Gheorghe.

Kérjen árjegyzéket!

3936

Egyleti élet.

A cukorrépatermelők vándorgyűlése.

Az E. G. E. cukorrépatermelői szakosztálya, a Marostordamegyei Földmives Szövetséggel karöltve június hó 27-ikén Gernyeszegegen vándorgyűlést rendezett. A gyűlésen résztvevő gazdák vonattal, szekereken és autóbusszon érkeztek a reggeli órákban. Megérkezésük alkalmával dr. gr. Teleki Domokos szöv. alelnök üdvözölte a vendégeket. A Teleki-majorban Szász Ferenc pusztakamarási földbirtokos tartott előadást a cukorrépaszelet, valamint melasz takarmányozási módjáról azok gyakorlati uton való előkészítésének bemutatása és a tápértékek számszerű ismertetése mellett.

A társaság ezután megtekintette a község mintaszerű kútjait és betonitató vályuit, majd két 10—10 kat. holdas dr. Konopi- és Székács-féle buzatáblát volt alkalmuk látni, amelyen a dr. Konopi Kálmán féle odvosi buza hatalmas méretű, egészséges kalászaí lepték meg a gazdákat.

A határjárást istentisztelet követte, melyen Csekme Ferenc ref. esperes tartott alkalmi beszédet. Templomozás után a belső majorban levő szimmenthali tehenészetet, a mintaszerű községi tűzoltó felszerelést tekintette meg a társaság. Az ezt követő hangulatos közeledésben számos felkőszöntő hangzott el román, magyar és német nyelven.

Délután a Teleki-kastély megtekintése után a Hitelszövetkezetnek, Hangyának és Gazdakörnek otthont nyújtó Népházat tekintették meg az egybegyűltek, melyet követőleg Lázár Simon elnökiete alatt a Népház termében mintegy 200 termelő jelenlétében folyt le a vándorgyűlés.

Lázár Simon elnöki megnyitójában első sorban is köszönetet mondott a községbeli termelőknek a szives vendéglátásért, majd rámutatott a kormány-szövetkezeti politikájára, melynek alapján reméli, hogy a szövetség kiépítése, lehetővé fogja tenni a gazdalobogó dia-

dalra juttatását. Üdvözölve a hatóság képviselőit az ülést megnyitotta.

Török Bálint előadó bejelentette, hogy dr. Péter Béla a kolozskari vasúti karambol következtében beállott késelem miatt nem tudott eljutni Gernyeszegre és emiatt az előadása elmarad. Helyette Lapikás Béla kutyfalvi intéző tartott előadást a gépkultúra előnyeiről. A kérdéshez Muth Aurél, Szász Ferenc és még mások szólottak hozzá.

Török Bálint tartotta meg ezután előadását a szövetség kiépítéséről, felhíván a termelőket, hogy szerény anyagi hozzájárulásukkal tegyék lehetővé a szövetség megizmosodását. Ertsey Mihály (Sárpatak), Orbán Balázs (Marosvásárhely), Csekme Ferenc (Gernyeszeg), dr. Drexler Béla (Mvhely) és mások lelkes hozzászólásai után dr. gr. Teleki-Domokos felszólalására a traktor alkatrészek beszerzése ügyében való további lépések megtételét elhatározták.

Többek ismételt felszólalása után az ülést Lázár Simon berekesztette. A vándorgyűlést követően elnökségi értekezlet volt, amelyről az alábbiakban számolunk be.

A vezetőségi ülés.

A C. Sz.-nek elnöksége a vándorgyűlés után szűkebb körű megbeszélést folytatott az időszéri kérdések felől. Az idei cukor, valamint a répa és termelői cukorárak, a tagsági illetmények, tisztviselői fizetések stb. anyagi vonatkozású ügyek megbeszélése után az elnökség elhatározta, hogy a tagsági illetményeknek minden termelő által való fizetése érdekében újabb erőteljes akcióba kezd, amelynek eredményéhez képest a répa átvétel tartamára ellenőrzőket alkalmaz a mázsáló mesterek mellé és a mázsálás és ellenőrzés módjára a gyárral egyetértőleg szabályzatot készít.

A cukorrépa-termelői előadásokról, a kiadandó füzetekről, azok román nyelvre fordításáról szóló jelentés tudomásulvétele után az előadói jelentés megemlékezett a répa és répaszelet fuvardíjak leszállítása ügyében tett lépésekről is. Megtárgyalta a vezetőség a kisorszási, kutyfalvi, aranyosgyéresi, mezőszenyeli, marosludasi termelőknél a panaszaikat, illetve kívánásait, a traktor alkatrészek között való beszerzése érdekében szükséges további teendőket, a kistermelők előleg ügyét, a kifizetések idejét stb., melynek befejeztével az ülés véget ért.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be e héten:

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Mayer Sándor Szatmár, Biró József Kissármás, Lengyel Béla Vajdakamarás [150 L.], Hangya Szövérd, Zsák János Nagyhalmagy [225 L.]

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Mayer Sándor Szatmár, Biró József Kissármás, Lengyel Béla Vajdakamarás.

1925. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Hangya Szövérd.
1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Mihály Lajos Nagyenyed.

Kérdés—felelet.

A gyalogbodra írtása.

Kérdés: Ujjonnan vásárolt szántómon feltűnően sok ugynevezett gyalog bodza, törpe bodza vert fel úgy, hogy a termést teljesen semmissé teszi. Továbbá amely tavasz szalmába bekerül az állat se eszi meg. Miután gazdasági könyvekbe hiába keresem írtási módját ezen veszedelmes gyomnak, kérem szíves felvilágosításukat, hogyan lehet a szántóról kipusztítani.

Felelet: A földi bodza vagy gyalogbodza írtásának a legjobb módja, azon a földön, a hol ez a növény elszaporodott lucernát termeszteni. A lucerna gyökere mélyen hatol le a földbe és versenyre kél a földi bodza gyökereivel, sőt azt ki is szorítja, azonkívül pedig

a lucerna gyakori kaszálása úgy kimeríti a földi bodzát, hogy csakhamar kipusztul. Míg a lucerna jól bírja ki a gyakori kaszálást, addig a földi bodza ezt nem bírja ki.

Aranyér

„Gnuso” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Árthatmas alkatrészeketől mentes. Rózsával reggel és este egy kupocskát tesz a végbélbe bevezetve.

3932

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

Vegyes közlemények.

Lázár Gábor birtokos és bérlő, június hó 30-án 64 éves korában tüdőgyulladásban Kolozsváron elhunyt. Az elhunyt messze földön ismert kiváló gazda volt. Az utóbbi években már visszavonultan élt, Kolozsvárra költözött, itt kereste munkás élete végén a pihenést. Temetése pénteken d. u. folyt le nagy részvétel mellett.

Árvizek pusztításai A nagy esőzések, felhőszakadások Erdélyszerte nagy károkat okoztak. Katasztrófális jellegű öllöttek az áradások a Kolozsvár mellett fekvő **Magyarlóna** és **Szászfenes** községekben és a **Nyárad mentén**, Magyarlóna községnek a patakfelőli részéről hatolt előre az ár éjszakánként idején hatalmas gerendákat, ólakat, fedeleket s minden megmozdíthatót magával ragadva; a gerendákat neki vágva a házak falának réseket ütött rajtuk. A házak ablakáig is emelkedett néhol a víz. Sok helyen az istállókba bekötött állatokat nem tudták elszabadítani és így megmenteni. Az apró állatokat pedig kíméletlenül ragadta magával az ár. Körülbelül 250 kat. holdnyi terület került át árvíz alá. A kalászosok teljesen leiszapolódtak, a lekaszált takarmányfélleket a víz elvitte. A le nem iszapolt kukorica az árvíz után némileg felegyenesedett. E községek, úgyszintén a Nyáradmente is az állam részéről hathatós támogatásra és segélyekre okvetlenül rászorul. Jószívű adományokat készséggel fogad és további lapunk kiadóhivatala.

Cseplőgéptulajdonosok kartellje. A Nagyvárad vidéki cseplőgéptulajdonosok körzetei szerinti kartellszerű megállapodást kötöttek egymással a cséplési százaléki megállapítására vonatkozólag. Ezek a megállapodások az Erdélyi Géptulajdonosok Szakgépészek és Szakmólnárok Szövetségének keretén belül jöttek létre és minden járásban, illetve körzetben más és más alapon történtek, de abban mindenik szerződés megegyezik, hogy a cséplést az idén 9% ért és általában tüzelő anyag és víz hozzáadása nélkül csak huzatással vállalják, míg a cséplő munkásokat a géptulajdonosok adják. Zsákot, zsákolót stb. szintén nem adnak a munkálathoz. A géptulajdonosok tömörülése és a cséplési díjak egyöntetű megállapítása ellen addig, amíg azoknál a gazdaközönség érdekelt

is kellő mértékben szem előtt tartják, kifogásunk nem lehet. A fentti árak a mai termelést viszonyok mellett túlságosan magasok és mártóbb panaszt vetünk ez ügyben a biharmegyei gazdaktól. Legjobb védekezési módnak tartjuk a más vidékekről való cséplőgépek szerződésesét, vagy cséplőgépeknek szövetségi alapon való beszerzését. Szervezetünknek tudhatunk be minden ilyen gazdaérdekelten: mozgalmat és azok sikerét. — Gazdakörökbe tömörülve járjunk el egységesen minden dolgunkban. A gazdakörök alakítására vonatkozó tudnivalókat tartalmazó füzetet az E. G. E. levéltáron való megkeresésre megküldi az érdeklődők számára.

Felemelték a dohánybevéltési árakat.

A kincstár a dohánybevéltési árakat felemelte. A gyengébb minőségűeknél 10–30 százalékkal a jobb minőségűeknél közel 100 százalékkal.

Származási igazolvány kell a Csehszlovákiába való gabonakivitelhez. A csehszlovák kormány egyidejűleg azzal, hogy az agrárvámokat megállapították, elrendelte, hogy gabonaneműeknek, hüvelyeseknek és őrlményeknek Csehszlovákiába való bevitelhez származási igazolvány felmutatása szükséges. A származási igazolványokat a kamarák állítják ki és az illetékes csehszlovák konzulátusok láttatkozzák.

PIAC.

Országos vásárok.

1926. július hó 12-én. Alsózorlem, Bikszád, Halmi, Havasmező, Kraszna, Retteg, Rozsnyó, 13-án. Asszonyfalva, Szamoskrassó, 14-én. Ditró, Szilágynagyfalu, Polyán, Sósmező, Uzdi-szentpéter, 15-én. Delta, Kissink, Komlód, 16-án. Balavásár, Margitta, Nagyszalonta. 18-án. Lippa.

Élőállatok árai.

	Fej, tehén borjuval	Hízott ökrök elősúlyban	Igás ökrök párja	Hízott sertések elősúlyban	Igás ló darabja
Bodófalva	7—10000	26	18—24000	36	8—10000
Cs. szereda	8—12000		18—22000	35—45	18—24000
Dés	9—14000		24—28000		
Klopódia	6—14000		12—24000	38	6—18000
Kötiliget	9—12000	28—32	18—25000	44—48	17—19000
Kövend	7—12000		20—35008		6—12000
N. szében	10—18000	26	26—36000	40—46	10—15000
Mnemegeye	6—12000		29—28000		6—12000
Temesvár	10—13000		15—25000		7—12000

Termények árai mázsánként.

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Bodófalva	930	700	650	520	560
Cskszereda	1100	900	500	480	550
Dés	935	—	—	580	510
Klopódia	1000	650	—	560	500
Kötiliget	1030	650	580	600	620
Kövend	920	—	660	450	580
Nagy szében	1050	—	540	630	600
Magyarlóna	1040	—	730	—	490
Magyar nemegye	920	—	—	540	570
Temesvár	950	580	550	600	520
Ujszentes	980	—	530	480	550

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 3 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Díjaz- és honyhakeresztet keres Báró Bánffy Dániel fugadl gazdasága. 3933

Holozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytárs.
Cluj-Holozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca. 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetek: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — Áruháttal a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámlát, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.